

- Bilgilendirici Metin
- Öyküleyici Metin
- Şiir ve Özellikleri
- Karma Metin Türleri

Adı-Soyadı: .....

Sınıfı/No: .....

Tarih: .....

ETKİNLİK 1: BİLGİLENDİRİCİ METİN

Aşağıdaki metinleri okuyarak **bilgilendirici metin** yapısında yazılanları kutucuklara işaretleyiniz.

1	Arılar, ekosistemin en çalışkan canlılarından biridir. Çiçeklerden topladıkları nektarı kovanlarına taşıyarak bal üretirler. Bal üretimi sırasında aynı zamanda bitkilerin üremesi için gerekli olan tozlaşmayı (polinasyon) sağlarlar. Bir bal arısı, yaşamı boyunca yaklaşık bir çay kaşığı balın yalnızca on ikide biri kadar bal üretebilir. Ancak koloniler hâlinde çalıştıkları için bu miktar kovan içinde devasa boyutlara ulaşır.	
2	Güneş henüz doğmamıştı. Küçük Ali, yatağından yavaşça doğruldu ve pencereden dışarı baktı. Kar o kadar lapa lapa yağıyordu ki sokak lambasının cız ışığı altında her yer bembeyaz bir örtüyle kaplanmıştı. Hemen kalın kazağını ve yün çoraplarını giydi. Dışarı çıkıp kızak kaymak için sabırsızlanıyordu. Mutfağa koşup annesine, "Anneciğim, hemen dışarı çıkabilir miyim?" diye heyecanla sordu.	
3	Su döngüsü, yeryüzündeki suyun güneş enerjisiyle buharlaşarak atmosfere karışması ve ardından yoğunlaşarak tekrar yağış olarak yeryüzüne düşmesi olayıdır. Okyanuslar, denizler, göller ve nehirlerdeki sular buharlaşır. Atmosferde soğuk havayla karşılaşan su buharı yoğunlaşarak bulutları oluşturur. Bulutlardaki su damlacıkları iyice ağırlaştığında yağmur, kar veya dolu şeklinde tekrar toprağa iner ve döngü tamamlanır.	
4	Fotoğrafçılık, ışığın bir yüzey üzerine kaydedilmesi sanatıdır. İlk kalıcı fotoğraf 1826 yılında çekilmiş olsa da günümüzde dijital sensörler sayesinde saniyeler içinde binlerce kare yakalanabilmektedir. Işığın kırılması, odak noktası ve diyafram ayarı gibi teknik unsurlar bir fotoğrafın kalitesini belirleyen temel faktörlerdir. Modern makineler, görüntüyü piksellere dönüştürerek saklar.	
5	Yaşlı çınar ağacının altındaki ahşap bankta oturan dedem, gözlerini uzaklara dikmişti. Rüzgarın etkisiyle savrulan sarı yapraklar, bahçenin her köşesine birer anı gibi dağılıyordu. Cebinden çıkardığı eski saati yavaşça kurdu ve derin bir nefes aldı. O sırada kapının gıcirtısıyla birlikte küçük torunu neşeye yanına koştu. İkisi de sessizce batan güneşin turuncu rengini izlediler.	
6	Geri dönüşüm, atıkların çeşitli işlemlerden geçirilerek tekrar ham madde olarak ekonomiye kazandırılması sürecidir. Kağıt, cam, metal ve plastik gibi malzemeler bu yöntemle defalarca kullanılabilir. Bu süreç, hem doğal kaynakların hızla tükenmesini engeller hem de enerji tasarrufu sağlar. Örneğin, bir ton kağıdın geri dönüştürülmesiyle yaklaşık 17 ağacın kesilmesi önlenmiş olur ve çevre kirliliği azalır.	

ETKİNLİK 2: ŞİİR VE ÖZELLİKLERİ

Aşağıdaki şiiri okuyarak metinle ilgili verilen bilgilerden doğru olanlara "D", yanlış olanlara "Y" kutucuğunu işaretleyiniz.

Güneş usulca doğarken dağlardan,
Kuşlar şarkıya başlar taze dallardan.
Rüzgâr fısıldar yemyeşil yapraklara,
Bahar gelmiş, neşe saçmış kırlara.

Metinle İlgili Yargılar

		D	Y
1	Yukarıda verilen metnin türü şiirdir.		
2	Dizelerde konuşurma (intak) sanatına yer verilmiştir.		
3	Bu metin bir olayı anlatan öyküleyici bir metindir.		
4	Metinde kişileştirme (teşhis) sanatı kullanılmıştır.		
5	Metnin her bir satırına dize (mısra) adı verilmektedir.		

ETKİNLİK 3: ÖYKÜLEYİCİ METİN

Aşağıdaki metin parçalarından hangileri **öyküleyici (hikâye edici)** metin yapısında yazılmıştır? İşaretleyiniz.

1	Yaşlı saatçi, dar ve loş dükkânının köşesinde saatlerdir ince işçilik gerektiren bir cep saatiyle uğraşıyordu. Gözlüklerini burnunun ucuna kadar indirmiş, cımbız kadar küçük bir aletle çarkları yerleştiriyordu. O sırada dükkânın kapısı gıcırtyla açıldı. İçeriye nefes nefese kalmış torunu Can girdi. "Dedeciğim, dışarıda kocaman bir uçurtma şenliği var! Benimle gelir misin?" diyerek dedesinin boynuna sarıldı. İhtiyar adam saatini masaya bırakıp gülümsedi.
2	Mekanik saatler, enerjiyi depolamak ve düzenli bir şekilde serbest bırakmak için karmaşık bir çark ve zemberek sistemi kullanır. Saat kurulduğunda içerideki ana yay sıkışarak enerji depolar. Bu enerji, eşapman adı verilen bir düzenek sayesinde kontrollü ve eşit aralıklarla serbest bırakılır. Bu serbest bırakılan enerji, akrep, yelkovan ve saniye ibrelerini döndürerek saatin işleyişini ve zamanı göstermesini sağlar.
3	Okuldan dönerken hava aniden kararmış, şiddetli bir rüzgâr esmeye başlamıştı. Zeynep, adımlarını hızlandırarak sokağın köşesini döndü. Tam o sırada eski ve terk edilmiş binanın duvar dibinden cılız bir ses duydu. Yaklaştığında, karton bir kutunun içinde soğuktan titreyen minik bir köpek yavrusu gördü. Hiç düşünmeden çantasındaki atkıyı çıkardı, yavruyu usulca sardı ve onu kucağına alarak evinin yolunu tuttu.
4	Küçük balıkçı teknesi, sabahın ilk ışıklarıyla birlikte limandan ayrıldı. Reis, nasırlı elleriyle ağı denize bırakırken uzaklardan gelen martı seslerini dinliyordu. Bugün deniz her zamankinden daha durgun, gökyüzü ise bulutsuzdu. Tam o esnada oltasına sert bir vuruş geldi. Heyecanla ayağa kalkan Reis, misinayı çekmeye başladı; kalbi adeta yerinden çıkacak gibi küt küt atıyordu.
5	Okyanus akıntıları, deniz suyunun rüzgâr, yoğunluk farkı ve dünyanın dönüşü gibi çeşitli nedenlerle sürekli olarak yer değiştirmesidir. Bu akıntılar, devasa su kütlelerini binlerce kilometre uzağa taşıyarak iklimlerin düzenlenmesinde kilit bir rol oynar. Sıcak su akıntıları geçtikleri bölgelerin ısınmasını sağlarken, soğuk su akıntıları ise sıcaklığı düşürerek ekosistemin dengesini korur.
6	Selim, kütüphanenin en arka rafında tozlanmış, deri kaplı eski bir defter buldu. Defterin sayfalarını çevirdikçe içinden sararmış fotoğraflar ve hiç duyulmamış eski haritalar dökülüyordu. Merakla masaya oturdu ve titreyen elleriyle ilk sayfadaki notu okumaya başladı. Notta, bahçedeki dev meşe ağacının altında saklı bir hazineden bahsediliyordu. Genç adam, heyecandan ne yapacağını bilemez halde yerinden fırladı.

ETKİNLİK 4: ŞİİR

Aşağıdaki kısa metin kesitlerinden **şiir** türüne ait olanları yanlarındaki kutucuğa işaretleyiniz.

1	Penguenler, güney yarım kürede özellikle Antarktika bölgesinde yaşayan uçamayan kuş türlerindedir. Vücut yapıları suda yüzmeye mükemmel şekilde uyum sağlamıştır ve kanatları yüzgeç görevi görür.
2	Deniz dalgalı, gök mavi, Bir yelkenli süzülür enginlere. Martılar eşlik eder rotasına, Güneş parlar ufukta umutla.
3	Ahmet, eski konağın gıcırdayan ahşap merdivenlerinden yavaşça yukarı çıktı. Tavan arasına yaklaştığında kalbi heyecanla çarpıyordu. Kapı kolunu çevirdiğinde içeriden tuhaf bir ışık süzüldüğünü fark etti.
4	Yağmur yağar ince ince, Toprak kokar buram buram. Her damlada hayat bulur, Kurumuş, susuz kalmış doğam.
5	Karlı tepelerden aşarak geldik, Soğuk rüzgârlara göğüs gerdik. Yolumuz uzun, menzilimiz uzak, Gönlümüzde sevgi, dilimizde umut.